

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Maximiliani Sandaei E Societate Iesv Doctoris
Theologi Architectura Christiana**

Sandaeus, Maximilianus

Coloniæ Agrippinæ, 1653

Sermo I. Paries Domus Sapientiæ Spes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46065)

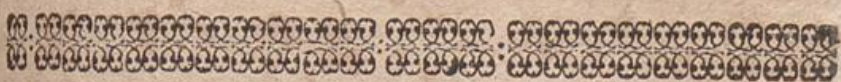
OPVSCVLVM VI.

MURI. PARIETES. TECTVM

Domus Sapientia.

Seu

Aedificii Spiritualis.

S E R M O I.

P A R I E S

Domus Sapientia.

S P E S.

In nominando Parietum septo sequor sententiam Magni Patris Augustini, qui Sermone xxii. de verbis Apost. DOMUS DEI, inquit, credendo fundatur, sperando erigitur, diligendo perficitur. Existimavit igitur, ut Fundamentum est Fides, ita Parietum rationem habere Spem. Sed illud muneris est Architectonica Christiana, ut declaretur, quaenam sit analogia inter Spem ac Domus Parietes? ex quam sint hi Muri materiae? cuius crassitiei? quam alti? qua incrustatione obducti? & similia, quae ad Parietum constructionem ex Architectura praeceptis pertinent.

Hh 2

AR-

ARTICULUS I.

ANALOGIA I.

Inter Spem & Parietem.

QUOMODUM in domo parietes è funda-
 mento surgunt, ita Spes ex Fide, quæ est fun-
 damentum ædificii spiritualis, nascitur. Do-
 cet id S. Thomas scholasticè, secunda-secunde
 quæst. xvii. art. vii. ubi ad quæsitum: *Vtrum Spes precedat
 fidem?* Respondet probatque, Fidem priorem esse ori-
 gine, quàm sit Spes: ex fide autem oriri Spem. Rectè
 enim Augustinus in Enchiridio cap. viii. *Quid sperari po-
 test, quod non creditur?* Et adfert S. Thomas illud
 Matthæi i. *Abraham genuit Isaac*, id est, *Fide
 Spem*, ut inibi Glossa exponit. Per fidem enim in-
 notescit quid sperare possimus. Et universè dictum est
 à Paulo Apostolo, *Accedentem ad DEUM oportet credere*. Ita-
 que primò jacitur fundamentum, quod est fides, ex hac
 Spes exurgit, ut ex illo paries. Quando ad Religionem
 Christianam aspirans, nondum sacris nostris initiatus,
 paulatim, post catechesin, DEUM esse, & liberatorem
 hominum esse, & gloriam sempiternam diligentibus se
 paravisse, credit; mox sperare incipit, ejus benignitate,
 & misericordia, se aliquando, si baptizatus fuerit, &
 præcepta DEI servaverit, per opera bona, veluti per gra-
 dus quosdam ad eam gloriam perventurum. Idem, jam
 Christianus factus, si fide firmiter credat, DEUM ex nihil-
 lo homines ad imaginem suam creasse, non ut damna-
 ret, sed ut salvaret, & gloriæ suæ participes faceret. Præ-
 terea, DEUM homine in peccatum lapsò, Filium è sinu
 suo

suo unicum misisse, ut natura humana adsumta, hominem redimeret, pro eo satis faceret, ut amicum ac filium, & consequenter, hæredem regni cœlestis constitueret. Denique, si credat, DEUM ita peccatores diligere, ut pro iis voluerit in humana carne, mortem, post crudelissima tormenta, pati, & animam pro iis ponere. DEUM velle omnes homines salvos fieri: omnibus, quotquot sunt, erunt, fuerunt, hominibus, certa ad consequendam salutem, eaque sufficientia media dedisse. Misericordiam DEI & merita Christi Salvatoris esse infinities majora, quàm sit gravitas peccatorum totius mundi: immò, hominum omnium enormia & gravissima scelera ad misericordiam DEI, & merita Redemptoris, esse instar guttulæ decidentis aquæ ad immensum ignem: quocirca quàm facilè immensus ignis absumentillum aquæ, tam facile misericordiam Dei absumere omnia peccata mundi, Christi Passione & Morte interveniente, dum modò homines ex parte sua cum divina gratia se disponant & de peccatis suis doleant.

Itaque ponatur, unum aliquem è numero fidelium reperiri, qui solus tam multa, tamque gravia crimina perpetraverit, quàm omnes simul homines à mundo condito, ad finem usque commiserunt, & committent; istamen, si ex animo doleret de commissis, quod divinam Majestatem, suum summum bonum, per illa offendisset, & firmiter statueret in posterum ab iis abstinere, statim per Christi Domini merirum delerentur omnia, & filius DEI adoptivus, ac regni cœlestis hæres efficeretur, eatenus inimicus, & exclusivissimus. Hæc qui credit, & fide divina, cui non potest subesse falsum. credit, nonne illicò Spē concipit gratiæ, remissionis peccatorum, filiationis, tandemque futuræ gloriæ? Ex Fide igitur, ut ex fundamento, paries Spei, ac murus fiduciæ

exurgit, ut docet S. Augustinus. A quo id acceperunt Doctores Scholastici, (a) inter quos S. Bonaventura, qui cum ceteris adfirmat, Fidem esse similem fundamentum reliquam molem sustentanti in ædificio spirituali, Spem Parieti exurgenti & erigenti, Caritatem Tecto contingenti & consummanti.

(a) S. Thomas 2. 2. q. 17. Valentia disp. 2. q. 1. p. 2. Malderus an. 7. & 8.

ARTICVLVS II.

ANALOGIA II.

Inter Spem & Parietem.

EST etiam similis Muro, aut Parieti Spes, quod ille ædificium cingit, & à malorum incurſu tuetur: unde Poëtis pro tutelâ ponitur. decantatum est illud Seneca

Tu praſidium Phrygiſiſis.

Tu Murus eras.

Id verò etiam facit Spes, quæ virtutes, nempe alias Deum Sapientiæ partes ſuo ambitu complectitur, & ad verſariorum impetum repellit. Agnovit hoc Spei officium Ioannes Caſſianus, qui ex ſententia Abbatis Chæremonis ita differit: (a) Tria ſunt, quæ faciunt homines à vitiiſ temperare: ſcilicet, aut Metus gehennæ ſive præſertium legum; aut Spes, atque deſiderium regni cælorum; aut Affectus boni ipſius, amorque virtutum. Nam Timor ita mali contagium legitur execrari: Timor Domini odit malitiam. Spes vitiorum omnium excludit incurſum; nimirum, quia veluti paries ambit ſperantem.

(a) Collat. 11. cap. 6.

Non delinquent omnes, qui sperant in eo, inquit Prophe-
ta. (a)

(a) *Psal.* 33 23.

ARTICULUS III.

ANALOGIA III.

Inter Spem & Parietem.

PARIES est Septim, quod in utroque ædium latere, domum unam ab altera dirimit. Id quoque præstat suo modo Spes. Quod ut intelligatur, & utilitatis aliquid inde hauriatur. OBSERVO. Aliam esse Domum in hac vita degentium, aliam ex hac vita ad alteram translatorum. Illa dicitur *Domus Viatorum*, de qua disputamus: hæc in termino consistentium, tum *Beatorum*, tum *Damnantorum*. Quis paries utramque hanc domum disternat? Non Fides: nam in inferno *Dæmones* etiam credunt & contremiscunt. (a) Non Caritas: nam in Beatis est Caritas perfectissima. Murus dividens est Spes: hoc enim solum est in iis, qui nondum ad vitæ terminum pervernerunt. Imprimis enim Beati ævo felici fruentes non habent amplius Spem. (b) Siquidem Spes versatur circa bonum, quod futurum est, & haberi debet cum aliqua difficultate. At beatitudinem jam possident ad cælum admissi, neque est illis ardua. *Spes, que videtur*, inquit Paulus Apostolus, non est Spes: nam quod videt quis quid sperat ad Rom. VIII. Sensus est, quando Spes videtur, id est, res sperata olim, possidetur per visionem Dei, naturali quadam sequela Spes evacuatur, ut jam sperari desinat,

Hh 4 quod

quod habetur. Siquidem Spei nomine Apostolus rem ipsam, quæ speratur intelligit. Simili modo ad Titum secundo, eodem vocabulo utitur *Expectantes beatam Spem*, inquit.

SUBIUNGIT autem ad Romanos quidpiam, quod Spei naturam optimè declarat, si benè intelligatur. Nam *quod videt quis quid sperat?* Hoc si vniversè accipiatur, fallere videtur: nam qui in stadio currunt, propositum vident bravium, & tamen sperant. Sed Apostolus præcipuè loquitur de Spe Theologica, quæ tendit in Deum, quem qui clarè videt, quod sit per visionem beatificam, tenet, ac possidet, atque ita sperare nullo modo potest. Quod si lubet dicere, S. Paulum vniversim loqui de Spe, cuius ea sit ratio, ut possessionem excludat eorum, quæ sperantur, non refragor: cùm verissimus sit sensus: quod quis jam possidet ac tenet, quid sperat? Quod adeò verum existimavit S. Thomas, ut docuerit l. c. ad 4. ut docuerit animas jam beatas ne sperare quidem sui corporis immortalitatem & gloriam, quod eam jure sibi debitam certa expectatione quodammodo possideant.

A quo non dissentirent Philosophi, ita Spem definiētes, ut illam non nisi ad futura, & quæ difficultatem aliquam adjunctam habent, extendant. Gregorius Nyssenus (a) in Philosophicis instructissimus: *Spes*, inquit, *id quod non adest dumtaxat adhibetur*. Aristoteles verò, (b) *Spem* dicit esse, cùm rerum salutarium cogitatione, quæ propè adsunt, neque terrorem adferunt, vel certè longè absunt. Hinc fit, ut quia Deo nihil est expectandū, nec quicquid ei est arduum, aut difficile, Spes ei convenire non possit. Denique, Benedictus XI. Pōtifex Extravag. Cōstitutio-
ne, quæ incipit, *Benedictus*, expressè definit: *Visione Dei*, eiusque fructu, actum fidei & Spei, quatenus quidem
sunt

(a) lib. de anima, & resur. (b) lib. 2 ad Theodect. cap. 5.

sunt virtutes Theologicæ, evacuari. Porro, quomodo, vel habitus Spei, vel actus secundarii illius maneat in Beatis in Exercitationibus Theologicis examinavimus.

JAM verò, idem Spei septem distinguit domum viatorum à damnatorum habitaculo: nullam enim Spem Salvatoris habent damnati, quibus non est amplius possibilis adquisitio beatitudinis: & ad gravitatem miseriæ ac pænæ ipsorum spectat, ut intelligant, se nulla ratione posse pervenire. Quemadmodum securitatis Beatorum est, intelligere, quod non possit Beatitudo semel parva amitti: & ubi ceciderit lignum, ibi sit mansurum, sive ad Austrum, sive ad Aquilonem, ut inquit Ecclesiastes cap. xi.

ET quoniam Animæ in purgatricibus flammis cum viatoribus quadamtenus commorari videntur, quia ad metam nondum pervenerunt, idcirco communis est ijs Spei sub eodẽ tecto paries. Existimo enim animas illas, quamvis in igne acerrimi doloris detentas, certas esse de sua salute, certitudine tali, quæ timorem quidem omnem, quo nobis hic viventibus sunt feliciores, non tamen omnem spem excludat. Siquidem Beatitudo est iis futura, non præsens, ac proinde non tollit expectationem: est etiam ardua, quoniam per gravissimas pænas ad eam pervenient: atque idcirco illorum ibi commorantium expectatio dicitur Spes; licet non sit contingens, sed necessaria, quia non possunt amplius ab ea excidere: & ideò tollit omnem timorem. Hoc plane insinuare videtur Ecclesia, dum per sacrificantem orat in Canone Missæ: *Memento Domine, famulorum famularumque tuarum, quæ nos præcesserunt cum signo fidei, & dormiunt in somno pacis.* Profectò, quæ dormire dicuntur, & placidè dormire, non sunt tam anxie ut desperent, sed

H h s habent

habent admixtam cum summis cruciatibus consolatio-
nem inexplicabilem propter certam Spem salutis.

SERMO II.

Materia Parietis, qui est S P E S.

ARTICULUS I.

Parietes varii generis, diversitate à Materiâ desumptâ.

VT declaretur ex quâ-nam sit materia Par-
seu Murus Domus Sapientiae, qui Spes dicitur,
tur, sumo ex Architecturâ Vitruvii, non tantum
generis esse Parietes, quoad materiam. Alii
enim, & antiquissimi, sunt lateritii, structi ex lateribus
crudis, sole tantum coctis & duratis. Est enim apud
Vitruvium, later alius crudus, alius coctus, idemque testaceus,
rigens & sonans, velut testa videlicet. Crudi duriti-
mæ soliditatis, & ad diuturnitatē ædificiorum egregie
præstare usus existimantur. Lateritia autem structura
publicis, privatis, regalibus etiam ædificiis utebantur
olim: quod enumeratione copiosa demonstrat Vitruvius
& ex eo totidē penè verbis, suppresso nomine, Plinius
ne quis miretur similia è recentioribus fieri, Græci, inquit,

(a) Vitruvius lib. 2. cap. 8. (b) Plin. lib. 35. cap. 14.